

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“
виноситься в Австрії:

на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висилкою даючи в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висилкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поводиноке число по 10 сотків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний деньник.

„Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо рукою ми оєрце і віра рука“. — З Руслаиових поальміє М. Шашкевича.

Виходить у Львові, що дня крім
неділь і руских свят о 5 год
по полудни. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслача“
при ул. Хмельовского ч. 15, II
поверх. Експедиція місцона
в Агенції Соколовского ул. Я
гайлоньска ч. 3.

Рукописи звертає ся лише з
попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані
є вільні від пошти. — Оповітки
звичайні приймають ся по дні
30 с. від стрічки, а в „Надіз-
нім“ 40 сот. Подяки і привіт
дonesення по 30 сот. від стрічки.

Canadian Pacific.

(Δ) Не від нинішнього дня звертали ми бачність на злочинну роботу переселенчих наганячів, котрі були лише оруддями в руках дуже широко закроєної організації і помагали вилюднювати руску землю, щоби зробити тут місце всяким чужим галапасаам. Не від нинішнього дня вказували ми на шкідливу роботу сего товариства, котре особливо напосіло ся на Галичину і її руску частину та зуміло собі виведати у правительства далекосяглі привілеї і дозволи на цілу сіть агенцій. Не від нинішнього дня вказували ми на се, що сій злочинній роботі пособляють і нею збогачують ся коштом безталанного, безпомічного та непорядного руского хлібороба всякі ревуни під охороною посольської незайманости, а до того ще дізнавали пособлюваня з боку „патриотичних швайггелдників“.

Звертали ми бачність на се, що й народно-демократичне і радикальне деньникарство пособляло сій злочинній роботі Canadian Pacific і її наганячам, та за те все ми ще дізнали злощастя напастей, клевет і уличної лайки, на яку можуть спромогти ся лише осібники, що затратили всяке почуте сумління і сорому а лише перебоєм намагають ся ошоломлювати обаламучену суспільність і високопарними кличками відвертати її бачність від своєї поганой роботи.

Однак правда всюди нівежить ся, а всеж таки визначає ся! І ми не зважаючи на ніякі напасті, на ніякі клевети і брехні народно-демокр. часописий, не переставали вказувати злочинних наслідків сєї роботи. Тепер вже вдали ся в сю цілу справу власти покликані до того, сравою заяв ся сам цісар і злочинну роботу встановлено, а виновників досягає рука справедливости. Справа стала так голосною, що не тільки в цілій монархії звернули на неї бачне око, але она відбила ся голосним відгомном в деньникарстві австрійським і заграничним.

Замітну передовицю подала в сій справі „Reichspost“, котру тут наводимо.

„Головні виновники Canadian Pacific опинили ся на останку під ключем. Капеллер і Давид Фішер передовсім, а з ними також директор віденського представництва Canadian Pacific Самуїл Альтманн.“

Можна тепер відоткнути. Хмара визиску населеня і корупції, що простирала ся трійливими випарами над державою, починає розсувати ся. Власти здобули ся на се, щоби проти того виступити. Уязнені є представниками наймогутнішої грошевої організації в світі, они заступають наймогутніше товариство областне на землі. В їх руках, котрими они успіли тихцем відчинити двері до австр. міністерств, находять ся всякі середники, щоби себе показати перед світом, про тивників наклонити до мовчальности („швайггелди“) а могучих приятелів зробити говірливими. Однак таки їм не повело ся. Австр. судівництво ще хвалити Бога сильніше, як аргументи чужих капіталістів. Коли уязнено Альтмана і Капеллера, то се стало ся в повній свідомости, що зловлено добрих.

Уязнені є представниками злочинної системи а не виновниками поодиноких відокремлених випадків. Коли англійське правительство давно виставляло армії для поборюваня торгівлі невільниками, то тепер цілї сих заходів не була менше важна. Представники Canadian Pacific розпустили цілу ватагу наганячів на населеня особливо Галичини і Бу-

ковини, котрі устроїли на людей неначе лови на дичину. Високопарними обіцянками показувано убогим селянам нову землю обіцяну, робітникам прирєкано високу плату, хліборобови ґрунт в десятеро більший і плодотивший як в дома. Закон позваляв під певними услїями також переселеня обовязаних до військової служби, але наганяч обіцяв парубкови, котрого виглядів собі яко жертву, що єго і без переселенного паспорту переведе через границю, доставив єму підроблених паперів і перемичував єго за границю, провадив сїх вивіз обовязаних до війск. служби методично, бо дезертир є найпевнішим і найвигіднішим переселенцем для канадських областей, котрі потребують людей, щоби не вертали домі, але були хотя нехоть приневолені остати там в новій вітчизні, бо давна зачинена на все для них, війскових збігців. Для таких переселенців нема консулярного законодавства і охорони, они є в новім краю жертвами всякого визиску, бо там суспільна охорона ще в пеленках.

З появою Canadian Pacific розлила ся широко струя переселенців, котра тягнула за собою австрійську кров і силу в чужину, розлила ся безмежно, на незнамі доси простори. Боротьба о корабельні рати (ціни карт перевозових) вибухла між перевозовими товариствами наслідком появи Canadian Pacific а се було кличем до боротьби між великими корабельними товариствами о кожного переселенця; а Canadian Pacific мала спершу великі користи, бо зиски з перевозу переселенців були для неї менше важні в порівнянню з великанським зростом земельної вартости, який осягнула спроваджуваням такої безлічи переселенців до незаселених областей. Робота інших товариств в тім напрямі також не була бездоганна, але до найвисшого ступня посунуло злочинну роботу супроти монархії сего товариства, котрому залежало не так на цілі корабельних пасажирів, як на виселеню робучих молодих людей, котрі мали збогачувати своєю працею спекуляцій земельні сих підприємців, доставляти їм зиски, яких не могло осягнути доси ніяке корабельне товариство з перевозу переселенців.

Вельми сумно, що в австрійським мілістерстві торгівлі не оцінювали досяглости допущеня сего товариства. Сей обман давав товариству Canadian Pacific в єго роботі певну підпору і певність, посунену єго наганячами до безличности. Всі очайдухи і галапесники кинули ся на єго услуги, а оно окружало ся такою могучостою, котра ударемчивала успіхи всяких острого і доказів. Але на останку трісло се колесо щастя, утворене чужим капіталом проти добра держави і населеня.

Дальше азначує Reichspost, що на єї острого появляли ся півурядові зацїткування, але коли в січні 1913 перші появили ся непевні вісті про надїленє концесій для Canadian Pacific, виступила редакція проти того і вказувала на грозу і небезпеку сєї роботи.

Пригадуємо, що й ми вже весною вказували на те, що певні послї і патриоти наші також ведуть роботу свою спекуляційну на шкоду краю і руского народу. Концесією осягнуло товариство без відома ради міністрів і парламенту, а потім почали виявляти ся найповажніші закиди проти сего товариства. Оно розпустило свої сіті і на Галичину, а ми звертали бачність на се, що подїставали рускі „патриоти“ агентури за впливом деяких послів, котрі також тягнули з сего зиски і з підмогою часописий, котрі ді-

стали грубоплатні анонси і „швайггелди“, коли вже й руска суспільність обрушила ся проти сєї злочинної роботи. В липці і серпню виявила ся в цілій наготі ся злочинна робота і вже стали відомі імена головних наганячів і спекулянтів. Коли ми на се також вказували, задержуючи ще в тайні деякі назвища, тоді нам кидано в очи брехнею і всякими уличними і коршмарскими лайками. Тепер уже ясно, куди то йшла справа і кляб був приневолений поки що суспендувати одного з своїх членів. Требаб однак, щоб оглянув ся і по інших а також по редакції. Переведені ревізії і зібрані папери можуть до того до-ставити багатого матеріалу і доказів, на котрі не довго треба буде ждати.

Переговори в справі виборчої реформи і соймової сесії.

В суботнійшій числі подає „Діло“ п. з. „Нинішні наради“ такі виводи про переговори, котрі в суботу відбували ся в соймовій палаті:

„Коли се пишемо, веде ся в салі бюджетової комісії галицького сойму нарада парламентарної комісії українського парламентарного клябу над становищем клябу в справі скликаня сойму. Крім членів комісії беруть в нарадах участь послї Лагодинський і Король. Предметом нарад є прийняті п. д-ром К. Левицьким ad referendum пропозиції Поляків і правительства що до скликаня соймової сесії.“

„В звязку з сєю справою стоять вчорашні конференції намісника з п. д-ром К. Левицьким і Митрополитом і нинішня конференція др. К. Левицького з Митрополитом.“

„Наради нинішні мають рішати не тільки про хвилевий тактичний маневр української репрезентації, — ніхто не може про се сумнівати ся — й про справи безконечно важніші. Не ходять нині вже про кілька мандатів соймових або про кілька тисяч корон субвенції на яку культурну цілї. Ходить оте, чи має встояти ся польська політична концепція польського краю з польським соймом і з деградацією нашої нації на рівень неполітичної народности, чи має стати проти польської концепції кравової і державної політики концепція української політичної нації. Чи супроти кравової автономії й самоуправи має стати національна автономія і самоуправа.“

„Так розуміє сей момент ціла польська преса без ріжниць партій. Нинішній „Czas“ у вступній статі торжественно заявляє свою повну солідарність із поданою нами вчора статкою „Gazet-i Narodow-oi“ про небезпеку національної автономії. Органи бльокових демократий „Nowa Reforma“, „Gazeta wieczorna“ і „Nowiny“ ясно й недвозначно коментують таксамо теперішні заходи коло санації кравового сойму. З другої сторони українська преса, за вїзком „Руслана“ і „Громадского Голосу“, сформулувала і умотивувала konieczність такої політичної тактики в справі санації кравового сойму, яка йшлаб на зустріч, а бодай не шкодила, виведенню української політичної конвенції на лінійю активної політики.“

„Ми певні, що зібрані нині на нараду визначні наші парламентаристи цілу далекосяглість своїх рішень розуміють і що в рішеннях

їх міродатною буде жура, ne quid detrimenti res publica capiat.“

Коли „Діло“ вказує тут на „Руслана“, що не сформулував і умотивував konieczности політ. тактики в справі санації кр. сойму, то на се замітимо, що наше становище що до виборчої реформи, кр. сойму, народної рівноправности було нераз уже основно пояснене, сформуловане і умотивоване, а так само становище руского „Христ.-сусп. Союзу“ в рефератах, промовах і резолюціях з 26. грудня 1911. і 1912. року і подане до прилюдного відома і в „Руслані“ і в 2-ім та 3-ім листі Христ.-сусп. Союзу.

А що до політичної тактики в тих справах, то се належить до тих стороництв, котрі мають своїх представників в держ. раді і в кр. соймі, они мають ріпати про тактику послів своїх і її переводити. Вимагане отже „Діла“ звернене на нашу адресу тут ві при чім!

Дальше подає „Діло“ про суботнійшні наради отсі свої замітки і комунікат парл. комісії укр. клябу:

„На нинішніх нарадах дебатовано передовсім над квестією формальності, чи комісія парламентарна компетентна до порішення сєї справи, і порішено, що комісія вважає себе компетентною рішати що до справи скликаня сойму, маючи за собою постанову клябу соймового з 10. липня с. р. Натомість що до змісту проєкту соймової виборчої реформи постановлено відкликати ся до повного клябу, і в тій цілі скликає Голова засіданя цілого клябу соймового на суботу дня 25. с. м. о годїні 10 їй рано у Львові в салі соймовій.“

„Потім розвинула ся політична дискусія, в котрій забирали голос усі присутні, котрі й одноголосно заявили ся проти польських пропозицій на співучаст в санації захитаної кравової автономії. В голосованю всіми голосами постановлено видати отсей

Комунікат:

„Парламентарна комісія українського соймового клябу, вібрана на засіданю дня 18 цвітня 1913. р., вислухавши звіту з конференції Голови клябу з президентом міністрів намісником в справі скликаня соймової сесії для внесеня правительственного проєкту виборчої реформи і санації економічних відносин краю, по переведеню дебатів одноголосно рішила:

„З уваги на те, що новий галицький сойм вістав вибраний під кличем виборчої реформи, котрої ухваленє за порозумінєм обох народів уважаємо першим і конечним услївом до всякої соймової акції як в справах суспільно політичних так в справах суспільно-економічних, як також з уваги на те, що теперішні переговори, ведені новим намісником краю зі соймовими групами противними виборчій реформі не тільки не довели до ніякого позитивного результату, а противно — вивторили ще більшу розбіжність думок в тій справі, як також з уваги на рішенє українського соймового клябу з 10 липня с. р., котрим постановлено, що першим предметом нарад найближшої соймової сесії має бути справа соймової виборчої реформи, заявляємо ся серед тих обставин проти скликаня галицького сойму так довго, доки не буде вгідно усталений зміст проєкту виборчої реформи, як перший субстрат нарад і рішень нової соймової сесії, та доки не будуть дані реальні гарантії, що сей проєкт стане законом.“

В суботу о 5 год. по полудни предложила президія українського клубу свою ухвалу з суботи перед полуднем намісникови і краєвому маршалкови. Оба они старалися представити Українцям вагу і грозу положення краю з причини останньої живлової катастрофи, на чім — говорили — терплять також Русини. При с'їм зазначили, що в межичасі уможливити порозуміння внесення начерк реформи, однак се нічого не помогло, бо українська президія обстоювала при своїм. Зачувати, що краєвий маршалок заповів, що мимо опору Русинів як совісний господар поставити правительству внесок на скликав сойму.

Просимо домагати ся „Руслану“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і привіднувати нам повних передплатників в кругах своїх знайомих.

„Будзинівщина“

Пише — Учитель 1 ка.

Посла В. Будзиновського пірвала „шевська пасія“ аа те, що я доказав йому безсудетавність нападів і безвартність клевет на п. Ол. Барвіньського за миме „ущасливлене“ нас Радами шк. місц. В тій „шевській пасії“ д. Будзиновський „висипав ся“ в 5-ох статях в „Ділі“ з предовжезною реплікою п. з. „Lex Barwiński“, в котрій намагає ся „доказати“ протоколами соймовими, що такі п. Ол. Барвіньський „винен“ (?) сему, що єствують ради шк. місц. і суть найбільшим нещастем шкільним. А що йому се зовсім не вдає ся і д. Будзиновський своїми „доказами“ лише компромітує ся, „злостить ся“, отже п. посол сам на себе за гу невдачу і в тій „злості“ впливає на мене цілу пропасть своєї „культури“ називаючи мене, „маткою, гайдуком, клеветником, розбобтувачем, глумим“ і т. п. цытатами своєї „посольської культури“, та виписав рівночасно в нас учителів — неначе в жида хоробу, що п. Ол. Барвіньський є „найбільшим ворогом учительства“, та що п. Ол. Барвіньський „ущасливив“ нас радами шк. місц. ! Що-би отже прищипити „докази“ п. посла Будзиновського на місці, та на ново выказати йому его сьвідому і розмисну неправду, скажу лише се, що п. Ол. Барвіньський увійшов яко посол до сойму перший раз в 1894. р., а закон установляющий Ради шк. місц. вийшов ще в 1868. дня 25. мая, § 10. де сказано виразно: „Do kierownictwa i nadzoru wychowania, tudzież szkół ludowych i seminariów nauczycielskich ustanawia się w każdym królestwie i kraju: a) Radę szkolną krajową, jako najwyższą władzę szkolną krajową; b) Radę szkolną okręgową w każdym okręgu szkolnym; c) Radę szkolną miejscową w każdej gminie szkolnej“. Комплетний закон про склад і обсяг діланя Р. шк. місц. що й сам д. Будзиновський признає в V-ій часті своєї супілки — вийшов дня 25. червня 1873. р., а що найбільше і найплястичніше, то се, що закон про теперішні Р. шк. місц., отже про такі, які маємо, вийшов ухвалений після самого д. Будзиновського в р. 1894., а після д-ра Ст. Барана в р. 1893. дня 23. мая, котрим то законом „зредуковано до нуля вплив і суспільства на шкільну адміністрацію“. („Діло“ 8509. д. 11/X. 1913. п. з. „Перед суд парламенту“!). У всіх тих отже випадках закон про Р. шк. місц. в же був ухвалений і тоді, коли п. Ол. Барвіньського в соймі ще не було! Але найцікавіший „довід“ д. Будзиновського про „вину“ (?) п. Ол. Барвіньського є в V. часті его преславного розумованя, де пан посол виразно каже, що п. Ол. Барвіньський є не виновником, а лише співвинником закону про Ради шк. місц. Ціла репліка писана в найбільше обвинувачий спосіб п. Ол. Барвіньського, — після тої писанини п. Ол. Барвіньський виходить не чоловіком, а якимсь потвором — а далі п. посол сам настраиває ся тих своїх „доводів“ спускає отже з тону, не „виписує“ вже цілковито, лише — бодай трішка „списує“!..

Однак мимо тих всіх „доказів“ і статі д-ра Ст. Барана в 8509. ч. „Діла“ д. Будзиновський „дуже лихий“!.. і на п. Ол. Барвіньського і на мене гіршого Учителя 1-ку! А вже на мене п. посол такий лихий, що аж попадає в

сумнів(?) чи я дійсно „учитель 1-ка“, чи може „панна учителька“?

Вивняю отже п. посла Будзиновського, що я є дійсно учитель *generis masculini* — (п. посол розуміє латину?..“ і „umizgi“ п. посла до мене суть безпредметові, бо я і мужчина і вже батько дітям, а не панна!)

Можна би вже по таких прищипленю „доказів“ п. посла закінчити, однак годі!.. Є в супілці п. посла такі „перли“, котрі треба такої оглянути, а іменно:

I. Чому п. посла пірвала „шевська пасія“ і чому він такий лихий п. Ол. Барвіньського? Ось тому: В I-ій часті свого розумованя д. Будзиновський „доводить“, що монстральні Ради шк. місц. „сотворив не хто инший, як сам Барвіньський“, чого „доказом“ є: „стенографічний протокол з соймового засідання дня 25. січня 1895. боронив Барвіньський прти закіндив послів Окуневського, Телішевського і Ангоневича **народне учительство і селян**“, позаяк п. Телішевський „закидав в соймі народному учительству неробство!!“ За те отже, що п. Ол. Барвіньський боронив нас, нар. учителів, і нещасливих мужиків в р. 1895. перед клеветами п. Телішевського за те... (міркуйте собі тов, учитель!..) п. Ол. Барвіньський „винен“, що ухвалено в р. 1868., 1873. і 1893. закон про Ради шк. місц. котрі суть найбільшою завадою шкільництва! — Tableau!! Так, доводить“ п. посол Будзиновський „вину“ п. Ол. Барвіньського!..

Щож? Коли таке „доводить“ посол, вибранець народа, та треба вірити!.. А вирочім учитель — туман і ідиот — мусить(!) повірити!.. Ідім отже даліше. — Ось з сего отже „доводу“ шевська пасія у д. Будзиновського.

II. Злостить ся п. посол на мене за те, що я не глумлю Рад шк. місцевих, а називаю їх — монстральними, та показує пальцем на мене, що я буцім то „обидив“ (?) репрезентантів громад, пишучи се слово в „наводах“, та „бс в дзвін“, що ось давить, хлопці, учитель з вас кинь собі! А якже! П. посол такої співає, та підсуває мені інсинуації („по посольски“) — буцім то мені „забогато представників громадських“ в Раді шк. місц., та буцім то я, десь і колись? „серджу ся, що в тих рад „репрезентантів“ громад не викинено до решти“. Прихалюю отже (пан посол вибачити за сьмілість) п. посла на брехні, та веду его до моєї „Будзинівщини“ в „Руслані“ ч. 205., де я виразно сказав, що: „достоїнство председателя Ради шк. місц. належить ся селянинові“, а тим самим дав я доказ, що мені з а м а л о репрезентантів селян в Раді шк. місц.:

А що я слово репрезентанти — в однім випадку цілої статі написав в наводах „репрезентанти“, то се як п. посол, так і кождий розуміє, що відноситься до „репрезентантів-хрунів“, котрих я не лише легковажу, але ними погорджую і бріджу ся!

Але я легковажу собі не лише „репрезентантів-хрунів“, але й таких послів, що хотять в парламенті скувати цісарського орла!

П. Будзиновський забув ся, що є послом, та висипав ся на мене з епітетом про: „злостіську тактику“, „ловить злодія“, та й обернувшись хвостом, буцім то мені — „забогато“ (?) представників громадських в Раді шк. місц., а „доводить“ се тим, що я мав поставити по слові трох „!..“ Не знаю, чи я дійсно сей фатальний „!..“ поставив в моїй рукописі, чи може се звичайна печатна похибка, знаю лише те, що я пишучи згадану статю „Будзинівщина“ (котра так п. посла „позлостила“!), виймив пером з каламаря муху і хляпнув на папір величезного „жида“. Може би д. Будзиновський своїм посольським знавцем витягнув яку „послідовність“ з причини сего „жида“ в рукописі, та знов зробив „z igły widły, так як з сего „!..“

Злостить ся даліше п. посол на мене, що я — „промовчучо сьвідомо“ — (звідки ся певність п. посла?) патротиичні і сьвідомі ради громадські, а тим самим і також Ради шк. місц. Наколи я про сьвідомі і патротиичні громади і ради не згадав, то прийме п. посол до відома, тому, що я за 15 літ мого учительованя на 9-ох! посадах, сьвідомої і патротиичної ради (зверхности) громадської, ві Ради шк. місц. (тим менше!) — не подибає! А если п. посол дус нам під ніс байку про „патротиичні“ Ради шк. місц., то ми, нар. учителі „віримо“ (!) в них лише тому, що се „доводить“ д. Будзиновський!

А д. Будзиновський є дуже бистроумний

і потрапить зробити навіть (!) „z igły widły“, хайже зробить п. посол.. от.. пр.. сову!.. з слідоу чого мого висказу: Вважаю Ради шк. місцеві найбільшим злом і нещастем шкільництва і єсьм за тим, щоби їх цілковито звести яко безвартну і непотрібну річ! Єсьм також певний, що кождий учитель єсть тої самої гадки.

III. П. посол Будзиновський хвалить ся *urbi et orbi*, що „знає“ закони про шкільництво взагалі та голосить нам не-аби-яку пошину, сенсацию „що маємо близько півтретя тисяча народних шкіл з українською (чисто!) мовою викладною“.

Доповнюю отже і поглиблюю „знанє“ д. Будзиновського мовою 15-літню практикою (а не теорією!), та скажу йому, що ми не маємо ні одної школи з чисто українською мовою викладною, а ватомість маємо аж — півтретя тисяча — утравістичних шкіл! Чисто українська школа — після нас нар. учителів — єсть така, в котрій учить ся відомостий з історії і природи лише по українськи, а шкільні по польськи, наука другого краєвого языка — отже польського, зносить ся, а як внутрішнє, так і зовнішнє урядованє і усі акти шкільніє виключно українські! Так ми розуміємо школу з чисто українським лизком викладним, о таку школу добивати ся єсть обовязком п. посла Будзиновського і аж тоді доперва, коли пан посол докаже сего, може балакати і голосити *urbi et orbi* про своє знанє, і то практичне, шкільних законів, та про півтретя тисячі українських шкіл! (Даліше буде).

Непорозумінє в справі Альбанії.

Міністер заграничних справ гр. Берхтольд був вчера знова на послуханю у цісаря. Як зачувати, на сій конференції обговорювано знова поважний крок, який Австрія має підирняти в Білгороді іза того, що Сербія задержали в своїх руках кілька важних стратегічних точок.

Після „N. fr. Presse“ сей крок буде полагати на тім, що Австрія жадає, щоби Сербія покинула стратегічні точки в означенім реченці, а іменно протягом кількох днів. Після сего кроку не буде дальших візвань до Сербії. На случай, коли білгородський кабінет дасть недостаточну відповідь, акція Австрії прибере инший вигляд. Думають, що до кроку Австро-Угорщини прилучать ся також инші держави тридержавного союзу.

Тридержавне порозумінє ще не вияснило свого становища в сій справі. Звісно лише, що в Англії і Франції поведене Сербії викликало нехить і невдоволенє, хоч доси з оглядом на Росію сего невдоволеня ще не виьявлено. Росія поводить ся доси загодочно. Однак певне значенє прищисують онодішній довгій конференції, яка відбула ся в Білгороді між росайським послом Гартвігом і Пасичом.

Серед держав тридержавного порозуміння нехить до Сербії є доволі значна, бо в відповідь сербського правительства на крок сих великодержав є вининаюча, а навіть до певної степени зима, бо Сербія заявила в сій відповіді, що єї поведене в Альбанії залежить від ріжних условин і обставин.

Се поведене Сербії викликало тим більше здивованє, що в Білгороді твердять урядово, а се потверджує „Südsl. Corresp.“, що альбанську ворохобню можна уважати зовсім адавленою. Мимо того сербське правительство не хоче вицфати свого війська з Альбанії, а заявляє лише, що дальший похід до Альбанії здержано. Альбанські ворохобники уступили в гори, де панують вже сніги і морози так, що про дальшу борбу нема бесіди. Також на чорногорській границі Альбанці зовсім вичерпані і позбавлені поживи застановили дальшу борбу.

На біржі вість про нову задирку між Австрією і Сербією і про можливість ементуальної енергійної акції Австро-Угорщини проти С-рбії викликала значне паденє курсів.

Найновішій висті і з Білгорода і з Відня є прямо алярмучі. Урядово доносять з Білгорода: Управитель австро-угорського посольства п. Шторк явив ся у сербського міністра заграничних справ і предло-

жив єму словну ноту, в якій зажадав, щоби сербське військо протягом вісімох днів покинуло область самоуправної Альбанії.

Ц. к. кореспонденційне бюро має повновласть заявити, що в Білгороді наступив крок в суботу в полудне і що Сербії оставлено вісімднівний реченець, в яким мусить усунути своє військо з областей самоуправної Альбанії.

Дальший хід подій зависить вповні від Сербії. Треба надіяти ся, що Сербія уступить і не доведе до остаточностей.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— **Календар.** Ві второк: руско кат.: Пелагії; римо кат.: Уршулі. — В середу: руско-кат.: Якова; римо-кат.: Кордияна.

— **Посвяченє нар. школи ім. Грінченка** на городечнім передмістї у Львові відбуло ся величаво вчера в полудне. Згадана школа містить ся при ул. Городецькій ч. 95 в одній з двох каменїць кулєних „Дністром“. В згаданих домах містять ся також Руска Захоронка і „Сокіл III“. При сій нагоді посвячено також льокалі сїх обох товариств. Чину посвяченя доконав Впр. о. Митрат Туркевич в асистії о. ректора д-ра Боцяна, о. д-ра Соболя і о. віцеректора Паньківського. Потім промовляли о. ради. Лопатинський, проф. Білецький, др. Озаркевич, п-ї Малацка і п-ї Ол. Алексєвичева. В торжестві взяло участь поверх півтора тисячі львівських Русинів. Порядок удержував дворад членів „Сокола III“ в одностроях в числі 52.

— **Святованє роковин „борби народів“ в Липску.** Оноді перед полуднем відбуло ся в Липську посвяченє пам'ятника борби під Липском. Улиці міста були гарно прибрані і повні людей. На свято прибули: Архієпископ Франц Фердинанд в заступстві австрійського цісаря великий князь Кирило, шведський князь Вільгельм, німецькі союзні князі, канцлер Бетман-Гольвег, президія німецького сойму і много корпораций і ин. З нагоди сего свята уладили німецькі руховики поспішні біги післанців зі всіх пам'ятних історичних місцевин Німеччини до Липска. В бігах взяло участь загалом багато осіб. Девять з них прибули на саме свято посвяченя пам'ятника і вручили цісареві Вільгельмови писмо, обведене дубовим листом, на яким є липський пам'ятник. Свято зачав бесідою саксий король, який зазначив значінє сїй борби. По его промові вручено цісареві Вільгельмови писмо, по чім монархи пішли до середини пам'ятної каплиці, на чім свято покінчило ся. Безпосередно по відслоненю пам'ятника пішов архієпископ Франц Фердинанд зі своєю дружиною перед пам'ятник Шварценберга, і зложив там два вінці, почім монархи пішли до змьку. З нагоди сего свята вислав король Фердинанд Август телеграми до цісаря Франц Йосифа I, російського царя і шведського короля. В телеграмі до австрійського цісаря подякував король за висланє архієпископа Франца Фердинанда до Липска.

— **Засіданє комітету для святакованя 100-літних роковин уродин Т. Шевченка.** Дня 15. с. м. відбула ся під проводом о. Лежоговського нарада представників українських товариств на основі звіту проф. В. Шухевича. Забирали голос редактор Весоловський, проф. Колесса, др. В. Щурат, др. Я. Олесницький, проф. Боберський, проф. Білецький та проф. Рибачек. Рішено утворити покищо такі секції: 1) печатну, 2) концертну, 3) маніфестаційну, 4) фондацийну, 5) видавничу, 6) відчитову, 7) просвітньо-організаційну. В склад секцій увійдуть відпоручники поодиноких секцій в тих товариств, котрих напрям діяльності відповідає даній секції. Представники кожної секції мають входити в склад тіснійшого комітету.

— **По розьяваню „Canadian Pacific-a“.** Слїдство проти головного представництва „С. Р.“ в Європі виявило так обтяжуючий матеріал, що заряджено завішенє товариства і его концесії на цілу Австрію. З вчерашнім днем замкнено всі філіяльні бора і віденську централю. При

каз наступив вже тому, що відповідаючий супроти властей управитель головного представництва, Алтман, знаходиться під ключем. Замкнене відноситься до філіяльних бюро. Після дозволу „С. Р.“ мав право в столицях коронних країв і в кількох важливіших стаціях заложити загалом 36 філій. Досі зроблено ужиток в 18 випадках. Вчора явився комісар в віденському осередньому бюро в готелі Бріаноль і вівзав урядників опустити бюро і сконфіскувати касу, книги і цілу переписку. Весь сей матеріал відставлено до краєвого суда, а опісля бюро замкнено і запечатано. Тим самим скінчила ся поки що діяльність „С. Р.“ в Австрії. В бюро безпеки переслухано вчора власників віденських бюро подорожі, підозрілих о зносини з „С. Р.“ Є можливим, що влади виступлять і проти тих бюро зі всюю строгістю, бо є імовірним, що мимими бюро подорожі не були нічим іншим, як тайними філіями „С. Р.“ і перевозили переселенців через Фельдкірх до Базилей.

Весь обтяжуючий матеріал і оригінальні документи знаходяться в руках віденської прокуратури, яка веде слідство. Зачувати, що американська амбасада інтервенювала в сій справі в уряді заграничних справ, а головний представник „С. Р.“ на Европу, директор Бранн має прибути з Лондону до Відня. Тут треба пригадати, що головою оселею „С. Р.“ в Монтреаль. Є оно акційним товариством, призначеним для перевозу осіб і товарів, з основним капіталом 84,500,000 доларів, або 423 міл. корон. Важного матеріалу достарчала головна філіяльна бюро. Справа сего товариства прийдє безсудивно і в парламенті під дискусію. Треба надіятися вельми цікавих ревелюцій, тим більше, що і посли, не звісно, о скільки свідомі своєї відповідальности, інтервенювали у властей. У Відні кружляють чутки, що з причини справи „С. Р.“ має уступити міністер торговлі Шустер і що засуспендовано вже в злучі з сєю справою одного високого урядника в тім міністерстві — а се шефа секції Рідля. „Korr. Wilhelm“ доносить, що віденська дирекція поліції перевела також трупницю в віденських бюрох і в філіях 8 інших товариств плавби і увязнила власника Сюра подорожі „Імператор“, Олександра Влявштайна, який був рівночасно агентом товариства „С. Р.“.

— Засіданє палати послів. Програма першого засідання палати послів, у вівторок дня 21. с. м., буде ось яка: По отвореню засідання вступити зараз перерва, щоби перевести вибір бесідників до подрібної дискусії над фінансовим пляном. О 12. год. відбудуть ся збори сеніорів. Правительство внесе зараз на першій засіданню бюджетову провізорію на перший півріччя 1914. р.

— Зміни в австро-угорській дипломатії. Австро-угорський посол в Цетині, полевий маршалок-поручник Володимир бар. Гісль іменований австро-угорським послом в Букарешті. Бар. Гісль має 64 роки і стоїть від 1893. р. на різних дипломатичних становищах на Балканах, головню як військовий аташе в Царгороді, а опісля від 1909. р. як посол в Цетині. Дотеперішній управитель печатного бюро в міністерстві заграничних справ, надзвичайний посол, Кольман Канга, іменований австро-угорським послом в Мексику. Его наслідником іменований его дотеперішній заступник секційний радник, Оскар Монтльонг.

— Новий спільник Кшемєнецкого. Як звісно, недавно арештовано у Станіславові залізничного урядника Крігера, як помічника Кшемєнецкого. Оноді в полудне арештувала поліція в Станіславові другого спільника, залізничного офіційанта Ів. Шафарського. Як стверджено, арештований достарчив в маю с. р. Кшемєнецкому плянів залізничного шляху Станіслав-Тернопіль. Кшемєнецкий мав твердити на обоснованє своєї просьби, що хоче до сего шляху долучити промисловий шлях. Шафарського арештовано в его домі при ул. Словацького.

— Рускі жовніри і битва під Липском. В Липську пострено в нагоди 100-літних роковин побіди над Наполеоном під сим містом церков. Торжества єі посвяченя нагадали цілому культурному світові історичну хвилю угадку Наполеона. Проти Наполеона боролось також австрійське військо в числі 42,913 жовнірів і 877 офіційерів.

В битві під Липском брало участь 37 австрійських полків, з того 6 в чисті руских повітів. Се полки: 9. з Перемишля, 15. з Тер-

нополя, 24. з Бережан, 30. зі Львова, 41. з Коломиї, 44. з Самбора і 58. зі Станіславова.

В органі військовости „Danzer's Arme-Zeitung“ подано деякі цікаві подробиці про судбу наших полків в липській битві:

Перемишль, 9. п. п. Сей полк першого дня був ще в поході на поле битви. Але дивізія гренадірів того полку била ся вже того дня на полудне від Вахав. 18 жовтня полк мусів виждати кілька годин серед огню неприятельської артилерії, поки не взяли его до боевої лінії. Другий баталіон полку визначив ся під командою майора Венца при обороні городів в Деліц. Сей руско-польський полк мав проти себе Поляків під проводом маршалка Понятовського. Страти перемиського полку вносили 2 офіційери і 114 жовнірів.

Тернопіль, 15. п. п. Се той полк, якому проводив в битві під Асперн архієпископ Кароль. Стратив він під Асперн і під Ваграм 32 офіційерів і 700 жовнірів. Коло Дрезна стратив 1 офіційера і 197 жовнірів. Вірний своїм традиціям списав ся полк славно і під Липском. Вояки ішли в бій з окликом: „Най живе імператор Франц!“ В кровавій стрічі коло Зайфертсгайн провадив один баталіон полку бригадир генерал Шефер. Загалом стратив полк 7 офіційерів і 247 жовнірів.

Бережанський полк піхоти ч. 24. Сій полк брав участь в битвах під Дрезном, Кульмом і Арбесавом. В битві під Липском били ся жовніри сего полку коло Конневіц і коло замку Деліц, де вдарили они на замок і взяли 200 Французів в неволю. Маршалок Понятовський завізав бережанський полк, щоби піддав ся, але полк відповів на се виступом з кольбами і багнетами. Баталіон майора Вольного відпирив напади коло другого міста над Плейсою. Майор Вольний здобув хрест Тереса. Полк стратив 9 офіційерів і 181 жовнірів. По битві почтив полк князь Ліхтенштайн, перейшовши свої ряди з відслоненою головою. „Я здіймаю шапку перед кожним вояком 24. п. п.“ — кликнув він до офіційерів і жовнірів.

В сих битвах командант генерал граф Мельверт одного разу віддалив ся значно від фронту 24. п. п., щоби зорієнтувати ся в положенню. Заки він помітив похибку, впав его кінв від кулі, а він дівстав ся на очах свого війська до неволі. Коли приведено его перед імператора Наполеона, вдав ся він з ним в довшу розмову.

Львівський 30. п. п. Сей полк бив ся під Дрезном, Кульмом і Арбесавом. В битві під Кульмом вдарив львівський полк сильним приступом на гору Стрівец. Також добре списав ся полк в боях під Арбесавом. В битві під Липском творив він останню резерву корпусу Коллоредо.

Коломийський 41. п. п. Сей полк стратив під Дрезном 3 офіційерів і 268 жовнірів. Воявав він 16. і 18. жовтня коло Лінденав. Останного дня напала на третій баталіон (700 людей) молода гарда в повороті з Липска і побила її по зав'язітій бою, в якій баталіон коломийського полку стратив 6 офіційерів і 292 жовнірів. 19. жовтня вярвав ся баталіон в неволі.

Самбірський, 45. п. п. Два баталіони сего полку били ся в сполуді з бригадою бережанського полку в битві коло Конневіц. Генерал Льонгвіль провадив сам битву й одержав кілька ран. Всі приступи сего хороброго полку розбивали ся о барикади неприятеля. Полк стратив 5 офіційерів і 314 жовнірів (20%). Полк брав також участь в битвах під Дрезном і Арбесавом.

Станіславівський 58. п. п. Сей полк не брав участі в битві під Липском, бо він остав ся під Дрезном ізза великих страт, які вносили 508 людей в убитих і ранених. Дивізія гренадірів разом з такими дивізіями 30. і 41. п. п. брала участь в битві коло Конневіц 16. жовтня; 17. жовтня стояла она в резерві коло Марклеберга, а 18. жовтня держала сторожу в головній квартирі армії.

— Становище академічної молодіжи в афері Яцків-Панейко. З поважної сторони пишуть нам: Прикро писати про такі, незвичайні серед української суспільности, події. Однак треба писати, задержуючи найдалше йдучу предметовість, бо може дасть ся усунути причини, які викликали скандальну, кулачну розправу між двома визначними українськими громадянами. Яцків — сеж звісний письменник наших днів, а Панейко, одвічальний редактор найбільшого дневника. Можна не зі всіми їх думками і ділами погодити ся, а коли зайде потреба, навіть поборювати їх діяль-

ність, о скільки она стоїть в розбіжности з суцними інтересами українського народу, але мовчки переходить над сєю справою до дневного порядку годі.

Академічна молодіж вже відкликнула ся і дня 18. с. м. на довший нараді заняла ясне становище в сій сумній справі, ухвалюючи дві резолюції. В першій, спеціальній резолюції висловлено жалє, що звісний письменник Яцків шукав задоситьучинєня аж на такій дорозі за обиду свого громадянського достоїнства. Але коли над середником задоситьучинєня молодіж жалє, то не може не твердити, що методи „Діла“ є иноді так нечесні, що на них не можна инакше (?) відповідати. Того самого письменника Яцкова, якого твори звісні не лише в українській літературі, поставило в 1912 році „Діло“ в одній фейлетоні поруч найвизначніших поетів-символіків європейської літератури, а 1913 рік, із зміною редактора, приніс таке чудовище, що Яцкова поставлено вже на рівні з Брандовским, Демянчуком та Шпитком. Від гумору і особистої симпатії редакторів „Діла“ залежить честь визначних громадян!

В другій загальній резолюції українські студенти всіх політичних таборів застерегли ся проти очайдушного обезславлюваня визначних людей (як от проф. унів. Грушевського) тільки тому, що они инакше розуміють деякі справи, як редакция „Діла“.

Треба підчеркнути, що справу афери Яцків-Панейко реферував студент з націонал-демократичного табору, а обі резолюції перейшли одностручно проти 4 голосів, і то голосів, які домагали ся острійшого нап'ятованя метод „Діла“.

На конєць ще такі дві замітки: Перший виступив по сумній афері з дуже воднистою статією в „Діл“ п. Михайло Лозинський і станувши на становищі, що п. Яцковому такі годять ся сусідство Брандовського і Демянчука, роздер свої ризи над суспільною моралєю, моральними законами і такими подібними річчями. Цікаве, як ті річі виглядають в анархістичним кодексі?

Друга увага така, що „Діло“ від якогось часу занадто легкодушно забавляє ся людською і громадянською честією. Ніяка поважна часопись не містила би таких напасливих і безсоромних статей Будзиновського, які там містились ся проти ветерана нашого відродження п. О. Барвінського. Політика не повинна падати до низин уличного обдираня людей з честі! І в політиці мусить бути етика навіть супроти противників, тим більше, коли ті мимими, чи справдішні противники стоять в тім самім національним таборі!

Академічна молодіж заняла розумне становище. Ходить ще, щоби суспільність зробила натиск на „Діло“ в тім напрямі, щоби в его політики усунено низку борбу з личностями, щоби змінено партійну, зоологічну ненависть на змаганє спокійного зрозуміння людей з інших сторонництва — змаганє, яке йшло би по лінії тісного зєднання народних сил в сию поважну, переломову хвилю. А тоді не буде кулачних бійок. — Хт.

— Скарб „Солохи“. Як звісно, недавно розкопано стару скитську могилу коло Нікополя (пониже дніпрових порогів), звану „Солоха“. В сій могилі поховано скитського царя, як кажуть, в 4-ім століттю перед Різдом Христовим а в могилі найдено дорогіцінні річі. Про сию могилу гр. А. А. Бобринський читав оноді реферат на засіданню тов-а Нестора Літописця, а „Рада“ переповідає сей відчит отсими словами:

„Скитський цар мав надзвичайно високо розвигий художній смак і окружав себе річчями, добытими в Греків або зброєними в Греції грецькими майстрами по спеціальному замовленю скитських господарів з рисунками на теми з житя скитів.“

Могилу „Солоха“ належить до типу найбільших скитських пам'ятників в сім роді і стоїть на лівому боці Дніпра, на межі Катеринославщини й Таврії, в мелітопольському повіті за 70 верстов від найближшої залізничної стації.

Копати „Солоху“ поручено було відомому вченому Н. І. Весоловському, котрий попрацював над нею три роки. Висота могили — вісім сажнів. Навколо неї по сусідству ще видко скільки менших могил.

Весоловський врізав ся в могилу широкою траншеєю, поробив у траншеї рельси і вивозив звідти землю возиками. Торік в осені докопали ся до самого осередку могили,

де на глибині 8 сажнів від її вершка знайдену деревляну настилку, а під нею була яма в чотири сажні глибини. Коли минулі осені докопали ся до сеї ями, то побачили, що там була похована якась жінка, але все цінніше, що було при жінці, давно, мабуть скорож після самого похорону, пограбовано. Остала ся тільки золота голка, казан з бронзи, великі амфори та тяжка бронзова жарівня, що оте улерше попадає ся в скитських могилах на області Росії. Бояли ся, що й всю „Солоху“ пограбовано. Але, коли весною сего року почали копати поперецні траншеї, то натрапили на п'ятеро закопаних коней, котрих розділено земляними перегородками. Біля кінських кістяків лежали останки кінського убраня і зброї: наличники, наносники, налобники і т. и. з бронзи, золота і заліза. Поруч з кінськими кістяками, але трохи вище від них лежав кістяк конюха, від якого вниз спускав ся коридор, а в кінці коридора лежав кістяк чурі (оруженосця). Коридор вів до просторої камери з глинобитною долівкою і стінами. На задній стороні сеї камери лежав кістяк другого чурі, а біля него меч, шолом та бронзові стріли. Тут же валяли ся дві золоті бляшки і голова з двох золотих половинок, що розвалили ся. Окрім того було тут п'ять амфор, при чім на деяких з них червоними фарбами поставлено грецкі букви, два бронзові великі казани, велика грецька амфора та ще якась деревляна річ, обита золотими бляшками.

Кістяк самого царя лежав посередині, а біля него панцир, шолом, кнєміти і бронзова гранена булава зовсім така, яку пізніше бачимо в українських гетьманів.

Останна знахідка дуже цінна, бо попадає ся она отсе уперше в скитських могилах.

Біля кістяка царя лежало теракотове блюдечко, трохи поповане, а далі підрад стояло вісім срібних посудин, вкритих узорами й рисунками сцен польованя, звірів, птиць і т. и. Робота надзвичайно гарна, високо артистична. Одна посудина прикрашена рисунком на якийсь цікавий мітологічний сюжет, але розібрати его можна буде тільки після того, як рисунок посудини обчислять від того окису, яким він вкрив ся. Цар зодягнутий дуже богато, очевидно, в якусь золоту одєжу, бо весь кістяк его вкрито золотими маленькими бляшками (більше 300 штук) в рисунках на них ловів, грифів та инш. Руки царя прикрашено п'ятьма золотими бранзолетами, а за головою лежало в него дорогецінне намисто в скільки рядків з золотими підвісками (до 70 штук). В ногах — два довгі, з широкими лезами, мечі, а поруч з мечами похви до них з золотою виділкою, головкою медузи, східного характеру; орнаментация похов складає ся з рисунків грифонів, що нападають на инших звірів. На самій шії царя було величезне золоте намисто, в якім орнаментована кожда намистина. Намисто закінчує ся з обох боків головками левів, а на своїм перехваті має оно золотий вузол. Шийки левів вкрито різноколірною емалєю. Взагалі вся ся річ має надзвичайно велику артистичну вартість.

З боку царської могили була невеличка печірка, а в ній лежав великий сагайдак з гіпсовими артистичної роботи прикрасами. Все се було вкрито позолотою, але як до него доторкнули ся, розлетіло ся на малесенькі шматочки, і позбирати та позліплювати їх до купи буде неможливо, хіба тільки окремі головки пощастить позбирати. Поруч з сагайдаком для стрілежав золотий, великий фіял (миска) з ямкою на дні. В середині фіяла гладенький, а зверху прикрашений випуклим узором — сцени польованя на оленів та диких звірів.

А біля голови лежала найцінніша знахідка. Се — золотий гребінь, що являє ся унікатом. Має він всього 19 зубців; зверху ажурну перегородку, відділену фігурками левів, а на самім верху із релефних фігурок представлено сцену скитського боевища: на верхові скита нападає двоє ворогів. Референт запевняє, що краса й майстерність техніки, з якою зроблено сию річ, не піддає ся ніякому описови. Ніхто нічого подібного не бачив. Всі убраня людей і коней (штани, сорочки і т. д.), все їх узбровє, вироблено до найдрібніших деталей і тепер перед нами ясно встає повна, цілком закінчена картина узбровєня воєно-скита за чотири століття до Різдва Христового.

На останню дату показує не тільки загальний вигляд всього похорону й знайдених тут річей, а й напис на одній мисці з релефним узором, зроблений грецькими буквами,

що розповідає про якусь посьвяту, сполучену з іменем Антисфена; не можна тільки поки що розібрати, чи Антисфен посьвячує, чи Антисфенови посьвячують.

Всі ці неоцінені здобутки розкопок на області України, забрано, звичайно, до Петербурга.

— **Святотатства.** Вночі на 4. с. м. вибив злочинець вікно в костелі в Краснім, вліз до середини і украв срібну, позолочувану чашу. Шкода виносить 150 К. — Вночі дня 16 с. м. виважив злочинець при помочи ліхтаря дверці від кивота в костелі в Бохні, украв срібну дарохранильницю вартості 60 К і другу позолочувану вартості 40 К. Крім сего розбив злочинець одну скарбонку зі складками на відновлені вівтаря, в якій могло находитися ледь кілька корон. Материяльна шкода не є велика. Догадують ся, що злочинець сховав ся з вечора на хорах, на що вказує полишена там скринька срібників і відірвана дошка.

— **По людюм фестині в Монахові** (Бава рія), який що року триває 14 днів на толоці Тереси, забавляли ся „добрі люди“ два тижні ніч і день. Сей фестин, названий „жовтневим“ є найбільше популярною забавою для Монахійців. На згаданій толоці повстає ціле місто деревляних буд, в яких можна дістати все, чого душа забажає. — Завдяки гарній погоді, пересунуло ся там протягом сих днів около 1 і пів мільона людей, а коли би кожний полишив лише 2 марки за різні видатки, то оборот фестину виносив 3 мільони марок. Мимо такого залузу гостей не було більших проступків, а поліція була бездіяльна. Пива то вже не жалували собі Монахійці, бо випитого є 3 тисячі гектолтрів. Зіджено 24.000 фунтів волового мяса, а ковбас і різних печень за 25.000 марок. Сей відбут відносять ся лише до пивної галі „Bräu-Ros“, де були місця на 12.000 осіб. Поза сего галею продано 6.000 гектолтрів пива. Печених курят зіджено 25.000 штук, ковбас 140.000 і т. д.

— **В київській університеті** прийнято на зимовий піврік: на історично-філологічний відділ 88 осіб, які скінчили гімназії і 15 бувших студентів; на природописний відділ математичного відділу прийнято 168 осіб з середною освітою і 20 бувших студентів; на математичний відділ прийнято з середніх шкіл 163 і бувших студентів 17; на правничий відділ 330 з середніх шкіл і 120 бувших студентів; на медичний відділ 243 особи з середніх шкіл і 14 бувших студентів. Всього прийнято 1222 студентів, менше о 39 як минулого року. Є ще коло 300 вільних місць на правничім і на історично-філологічній відділі.

— **Заговор на жите Юаншікая.** В Пекіні — як ми вже писали — викрито недавно заговор на жите предсідника китайської республіки Юаншікая. Замах мали виконати заговорники в хвилі святоточного введення предсідника на уряд. З дотеперішного слідства виявляє ся, що коли би було не удало ся запобігти замаху, була би впала его жертвою що найменше половина представників європейських держав. На чолі заговора стояв шеф тайної поліції. Як виявляє ся з паперів, які найдено при трупівці, мав він принести на святоточні збори бомби і кинути їх зі свого місця недалеко предсідника на салю. Его вже страчено в суботу. Сторожу Юаншікая значно скріплено. Навіть его власної палати поліція ніколи не опускає.

— **Дивогляд.** Минулого тижня селянка Марія Ткачук в Камінках великих коло Коломиї породила близняки сестри зроснені грудьми і червом, які мали дві пари рук і ніг. Сей дивогляд помер неважком по уродинах, а також померла мати.

— **3 дна.** Оноді став ся в Снятині страшний ачочин, сповнений нелітними хлопцями на своїм ровеснику. Два синки міщанина Равлюка, 11-літній і 14-літній, „забавляли ся“ з 15-літнім сусідським сином Томашуком. Хлопці вязали оден другого шнуром і подразнювали ся полово! Коли прийшла черга на Томашука, Равлюки звязали его так сильно, що не міг рушити ся і підтяли ему „геніталія“. Хлопець помер на місці, а проти малолітніх опришків веде ся слідство.

— **Нова суша бід бігуном.** Веліцкій, капітан російських правительствених пароходів „Таймир“ і „Вайгач“ по трилітній виправі до підбігунових околиць повернув до порту св. Михайла на півострові Аляшка. Капітан роз-

казує, що на півночі, понад 81° північної ширини і під 102° східної довжини, відкрив новий край величини Гренландії. Вже давніше на основі різних відкритих явищ він пересвідчив ся, що на півночі мусить бути суша. Се відкрите мало би велике значінє. Доси удержувало ся пересвідченє, що підбігунові околиці займає море в просторі около половини Європи. Для ствердження відкриття російського дослідника виїхали під бігуни дві научні виправи, одна під Мак Міллом, товаришем подорожи Пірого, друга під Стефензоном. — З Сан Франціско телеграфують: З порту св. Михайла на Аляшці доносять, що провідник російської підбігунової виправи Веліцкій назвав нововідкриту сушу „Землею Миколи II.“ і виставив на суші російський прапор.

Оповіді.

— **Красна Рада** шкільна затвердила вибір Ів. Ігнатювича, о. д-ра Стеф. Шидельського і д-ра Евг. Пісецького на відпоручників міської ради до міської шкільної окр. ради у Львові, о. Павла Щагла і Йос. Мацюшка на відпоручників повітової ради до шкільної окр. ради в Новім Санчі і Ант. Глушковського, учит. 1-клас. шк. в Погребцях, на представника учит. звана до шк. окр. ради в Зборові; іменувала заступниками учителів в середніх школах: Із. Кардаша в VIII, гімн. у Львові, Ів. Ліпницького в гімн. в Золочеві, Евст. Гамерського в гімн. в Золочеві, Евст. Гамерського в гімн. в Дрогобичі, Ом. Довбраву в I. польск. гімн. в Станіславові, Петра Шевчика в I. польск. гімн. в Тернополі, Стан. Комара в II. гімн. в Новім Санчі, о. Леоп. Клементовського і Бр. Фалінського в II. польск. гімн. в Тернополі, Гіл. Левицького в I. польск. гімн. в Станіславові, о. Із. Ріхтера в рівноряднім відділі IV. гімн. у Львові і Тому Рудницького в гімн. в Перемишлі на Засяні; перенесла заступників учителів в середніх школах: Йос. Горчинського з гімн. в Бучачі до руск. гімн. в Станіславові, др. Йоселя Зайнфельда з руск. гімн. в Станіславові до гімн. в Сокалі, Волод. Менціньського з руск. гімн. в Перемишлі до гімн. в Дембиці, Тад. Смулку з руск. гімн. в Тернополі до гімн. в Бережанах і др. Стан. Лабендзінського з VII. гімн. до гімн. Франц. Йосифа у Львові, іменувала в народних школах: Ол. Соболевську і Теод. Чуленьську учит. 5-кл. жіп. шк. в Богородчанях, Ник. Мацюльську учит. 4-кл. жіп. нар., получ. з відділ. шк. ім. Міцкевича в Тернополі, Мар. Воцнянську учит. 4-кл. жіп. шк. ім. Єлисавети в Бучачі і Стеф. Галасівну учит. 4 кл. шк. в Тартакові; управління 2-клас. шкіл: Мих. Долянку в Лісовцях, Стан. Маслона в Бережниці і Ян. Попеля в Довгополі.

Телеграми

з дня 20. жовтня.

Відень. „N. W. Tagbl.“ доносить, що австро-угорський амбасадор в Берліні, гр. Шедені, мав оводі важну конференцію в Шенбруні і з гр. Берхтольдом в справі приїзду німецького цесаря до Відня.

Відень. В злуці з ширеними вістями про майбутні зміни в кабінеті мав цесар висказати ся, що трудности в пологоті народних спорів не вплинуть безпосередно на становище деяких міністрів в кабінеті. Заявляючи ся проти частих змін в осереднім правительстві, мав цесар висказати ся: „Я потребую таких міністрів, які зжили ся вже з парламентом і Короною“.

Відень (ТКБ). Б. предсідник міністрів, бар. Бек, вибраний предсідником наукового клубу.

Відень (ТКБ). В Тішині заложено дирекцію руху австрійського шляха кошицько-богуминської залізничі.

Інсбрук (ТКБ). Оноді замкнено с. їм по пологоті різних справ.

Градец (ТКБ). По вичерпанню дневної черги замкнено оноді сесию сойму.

Петербург. Після інформацій петербурзьких денників, будуть ревідовані особові поїзди, які прибувають з заграниці, намість як доси на граничних станицях, де находять ся митові комори, на однім з найближших залізничих двірців.

„ДОСТАВА“

Стов. зареєстр. з обмеж. (дворазовою) порукою.

Дирекція: Львів, ул. Домініканська 11.

Склади: Львів, ул. Руска 20.

Станіславів, ул. Смольки 1.

Перемишль, Ринок 26.

Поручає свої богато заосмотрені склад и всяких церковних річий. Приймає усякі наприви, золоченя і переплети.

Достарчає дзвонів готових і після замовлень та стрійних дзвіночків.

Поручає церковних малярів, різьбарів, золотарів і підприємців будови і наприви. Продає церковне і столове біле та срібло, правдиве, хінське і альпаку. Виговлює хоругви і прапори для „Соколів“ і Чвт. „Просьвіти“.

Церквам-Членам дає 2% додаткового оушту при закупні.

Кожда Церква, кожний Русин повинен стати членом „Достави“.

Уділ 20 К, платний також ратами; висове 1 К; дивиденда за 1912 р. 7%.

Часть зиску розділює „Достава“ на церковні і народні цілі.

Хто купує в „Доставі“ купує у себе; збільшує народне майно, попирає рідний промисл.

Інформацій уділює дирекція, ул. Домініканська 11; на жадане висилає ціняники 484(26)

Перше і одиноке Руске Товариство Взаїмних Обезпечень на жите і ренти

„КАРПАТІЯ“

Почетний президент: Его Ексцеленція митрополит Андрей гр. Шептицький.

„Карпатія“ вибудована на найсолідніших основах.

„Карпатія“ приймає обезпеченя на жите у всіх найдодітніших комбінаціях при найкорисніших умовах: на дожитє, посмертні капітали, посаги і ренти.

„Карпатія“ дає обезпеченням всякі користі, які може дати нинішній стан техніки обезпечень на жите і солідне, оглядне діловодство.

„Карпатія“ основана на взаємності і має на увазі лиш хоєн своїх членів. Чисті зиски вертають ся яко членські дивиденди.

„Карпатія“ видає поліси, які по трилітнім тривку стають неоспоримими і незападальними.

Нема жадного иншого руского асекураційного товариства на жите лишне одна, однієнька „КАРПАТІЯ“

Обовязком кожного „царого Русина є підпрати лиш своє асекураційне товариство і обезпечуватись лиш в „КАРПАТІЯ“.

„Карпатія“ передає всяди способами і ретельним людям по містах і селах свою агентуру.

Найпевнішим способом оцадності є обезпеченє жите. Кожний хто хоче забезпечити своїй родній красшу будучність, своїм дочкам посаг, або собі удержанє на старість, най обезпечує ся на жите в „КАРПАТІЯ“.

короткий час своєї діяльності „КАРПАТІЯ“ зодбула собі загальну прихильність і довіре навіть в чужинцях, та за короткий час своєю істнованя позискала 1495 внесків на суму обезпеченя 5.123.004 К, з того виставлено 1118 поліс на загальну суму обезпеченя 3.595.500 К з річною премією 163.666 у За53 с.

Власні інформації що до обезпечень і агенцій уділяє Філія товариства у Львові, ул. Руска ч. 18 коло „Дністра“. Філія приймає також зголошеня внесків на обезпеченє на жите і ренти. (449)

Спішіть ся з замовленнями!

Зима іде, а нажуть, буде тверда!

Для церков, шкіл, стоваришень, приватних мешкань поручаємо на зиму гарні практичні не дорогі печі зелізнї.

В ужитку заступають они зовсім печі камінові та кафлеві, бо виложені патентовою глинкою, задержують довгий час тепло, а є краспі та на паливо економічніші.

Замовляти можна через Спілки господарско-торговельні а де їх ще нема, впрост через нас.

КРАЄВИЙ СОЮЗ ГОСПОДАРСКО-ТОРГОВЕЛЬНИХ СПІЛОК

у Львові, ул. Зіморівича ч. 20.

579(5)

Брошура:

Йосиф II. чи Ян Казимир?

(з нагоди сзяткованя мнимої 250-літньої річниці естнованя Львівського Університету).

можна набути в Адміністрації „Руслана“ і в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові по 30 сот. за примірник.

Олександр Барвіцький.

Спомини з мого житя

Перша часть (Образки з громадянського і письменського розвитуку Русинів в 60-их рр. XIX ст. (з додатком переписки Ст. Новачка, М. Лисенка і П. Куліша, з 10 портретами і двома картинами) виїшли вже яко Nr. 87—91 Загальної Бібліотеки.

Можна набути в Накладні Я. О. Ренштайна в Коломиї, або в Книгарні Н. Товариства ім. Шевченка у Львові.

Ціна брошурованого примірника 1 К 50 сот. оправного примірника 1 „ 80 „

Асекуруйте своє майно від огню

В „Дністрі“!

Кожний Русин повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одилиці то добробит цілого народу.

Кожний Русин повинен асекуровати ся тільки в руским товаристві взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Нема жадного иншого руского товариства асекураційного, тільки один

„ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші олати заобезпеченя селянських буд. нків.

„ДНІСТЕР“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам; на рік 1912 виносить зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ оцінює та виплачує шкоди по огни скоро і ретельно, а до комісії запрошує все двох господарів на оцінителей.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги руским школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „ДНІСТЕР“ можуть дістати позичку у всіх великих банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ виносять з кінцем 1912 року 3.910.293 „.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпеченя на жите у всіх доідних комбінаціях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, рента).

В „ДНІСТЕР“ можна обезпечити від крадежи з вломом движимости всякого рода, а товариства крадежи готівку ціяні папери і вексли за дешевою оплатою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові, у власній домі ул. Руска ч. 20.

Хрестини

оповіданє О. Степановича

(псевдонім одного звисного і дуже талановитого письменника) —

появило ся відбиткою з „Руслана“ накладом Христ. суси. Союзу і є до набути:

в книгарні тов. ім. Шевченка

Львів, Ринок 10

по ціні 30 сотиків (з поштовою перес. 35 сот.)

Поручати сего оповіданя, основаного на ідейній почві польсько-рускої борби о душі, не потребуємо. Читачі „Руслана“ в листах висловлювали подяку редакції за придбанє сего оповіданя і домагали ся відбитки его в цілі поширення в широких верствах нашого народу, особливо в тих околах і тих кругах, де наш нарід живе помішаний з польським народом, переплітаючись родинними звязами і де польське духовенство, яке в нинішніх часах тісніше, ніж коли іноді стоїть під моральним впливом всепольської, екстермінаційної політики супроти Русинів, хитро перетягає рускі душі в польський національний табор. Тип характерного, тактовного, але рішучого судії Володислава Данкевича з „Хрестин“ промовить красше до неодної заколбаной душі, як сотки агітаційних промов — тому кладемо на серце нашим дітям заосмотритись в се дешеве оповіданє і поширити его в широкіх кругах.